

злого.

Тв.: Принципы железнодорожных тарифов по перевозке грузов. — К., 1883; Национальная экономия и Фридрих ист. — К., 1889; Самодержавие и земство. — Штутгарт, 1901; Записка по крестьянскому делу. — СПб., 1904; Конспект лекций о народном и государственном хозяйстве. — СПб., 1912; По поводу непреложных законов государственной жизни. — СПб., 1914; Восминания: В 3-х т. — М., 1960.

Літ.: Тарле Е.В. Граф С.Ю. Витте. Опыт характеристики внешней политики. — Л., 1927; Ганьич Б.В., Ганелин Р.Ш., Ю.Витте, М.П. Драгоманов и "Зольное слово" // Исследования по отечественному источниковедению. — М.; Л., 1964; Кризис самодержавия в России: 1895—1917. — Л., 1984; Горелин А.П. Сергей Юльевич Витте // Россия на рубежах веков: исторические портреты. — М., 1991.

В.І.Попик

ДРАЙ-ХМАРА (справж. прізвище — Драй) Михайло Опанасович [28.09 (10.10).1889, с. Малі Канівці Золотоніського пов. на Полтавщині, тепер Чорнобаївського р-ну Черкас. обл. — 19.01.1939, Колима] — укр. літературознавець, поет, перекладач.

Н. в сім'ї заможного селянина-писаря Панааса Драя. Мати — Ганна Драй походила із заможного козац. роду Брагинців, померла молодою під час епідемії тифу. Сестра — Маруся була одружена з В. Колодубом. Дружина — Ніна Петрівна Д.-Х. (дівоче — Длугопільська); дочка — Оксана Ашер, живе у США. Своє справж. прізвище, яке декому здавалося німецьким, змінив на Д.-Х. 1915 у зв'язку з антинім. настроями. Вчився у школі в Золотоноші, у черкас. г-зії (1902—06), в ко-

лесії Галагана у Києві (1906–10), на істор.-філол. ф-ті Київ. ун-ту (1910–15). Працював у семінарі акад. В.Перетца. Перша наук. праця — "Интермедии 1-ой половины XVIII в. в рукописи собрания Тихонова Петербургской Публичной Библиотеки" (1911). Студіював слов'ян. мови за кордоном (1913). Працював у архівах і б-ках Львова, Бухареста, Загреба, Белграда, Будапешта. Автор історії хорват. письменства "Поетичний твір А.Качича-Міошича — Razgovor ugodni naroda slovin-skoga", за яку одержав золоту медаль Київ. ун-ту. Був відряджений до Петерб. ун-ту (1915–17), де працював на кафедрі слов'янознавства під керівництвом проф. та акад. О.Шахматова, П.Лаврова, І.Бодуена де Куртене. Відвідував лекції з укр. історії, брав участь в об'єднанні студентів-українців (1915–17). Великий вплив мали на нього В.Ганцов та М.Кушнір. 1918–23 — доцент кафедри заг. слов'янознавства Кам'янець-Подільського ун-ту. Працював разом з І.Огієнком, Л.Білецьким, В.Бідновим, М.Плевако. З 1919 друкував вірші укр. мовою в літ. ж-лах "Буяння" та "Нова думка", а також у ж-лах Києва, Харкова, Катеринослава: "Нова громада", "Червоний шлях", "Шляхи мистецтва", "Всесвіт", "Глобус", "Зоря". 1923 переїхав до Києва. Очолював кафедру українознавства при Київ. мед. ін-ті (1923–29),

слов'ян. відділ в Ін-ті мовознавства ВУАН, був членом Істор.-літ. т-ва при АН, вів семінари з аспірантами з польсь., чес., болгар. мов та л-р. З 1929 — штатний співробітник Комісії для дослідження укр. наук. мови в ІДІ мовознавства ВУАН, де з акад. А.Кримським редагував зб. комісії. У 1930 обраний д. чл. кафедри мовознавства. Керував кафедрами заг. слов'янознавства в Ін-ті лінгвістич. освіти, заг. мовознавства в Польс. пед. ін-ті, українознавства в с.-г. ін-ті. 1926–29 вийшли друком перша зб. поезій Д.-Х. "Проростень" (1926), монографії "Леся Українка" (1926) та "Поема Лесі Українки "Віла Посестра" на тлі сербського та українського еносу" (1929). Д.-Х. знав 19 мов. Перекладав поезії О.Пушкіна ("Цигани"), М.Лермонтова ("Демон"), О.Блока, С.Єсеніна, М.Богдановича (з білорус.), а також твори А.Міцкевича (з польс.), Й.Гора, Й.Махара (з чес.), Ш.Бодлера, П.Верлена, Ш.Леконта де Ліля, С.Малларме, Сюллі-Прюдома (з франц.), Ф.Верфеля, С.Цвейга (з австр.), Ж.Роденбаха (з бельг.), карелофін. епос "Калевала". В київ. період життя (1923–35) був тісно зв'язаний з літ. угрупованням "неокласиків", до якого належали М.Зеров, П.Филипович, Освальд Бургардт (Юрій Клен) та М.Рильський. Естетична платформа "неокласиків" характеризувалась прагненням до строгої форми, гар-

онійної завершеності вірша, аслідування класич. зразків. Іа їх думку, методи, якими ерувались письменники різних еволюц. літ. орг-цій, були ричиною низького рівня сучас. кр. л-ри в порівнянні з того-асною європейською. У люто-у 1933 був заарештований, ерез три місяці звільнений із абороною друкуватися. Протя-єм 1933—35 Д.-Х. не міг знай-и роботи. Ост. зб. поезій "Соняшні марші", а також пе-еклад 1-ї та половини 2-ї час-ини "Божественної комедії" [анте так і не побачили світ, а укопис перекладу зник під час решту. 4.09.1935 Д.-Х. було нову заарештовано, потім не-аконно репресовано і засуд-сено заочно до 5 років таборів. Іагинув у концтаборі на Ко-лимі. Точне місце поховання іевідоме. Реабілітований 1956.

Тв.: Проростень.— К., 1926.— 3 с.; Вінок: Зб. поезій М.Баг-ановіча в перекладі М.Драй-Хмара.— К., 1929; Поезії.— Іью-Йорк, 1964.— 295 с.; Зібране.— К., 1969.— 300 с.; Творот // Прапор.— 1989.— № 1; Вибране.— К., 1989; Що-тенник (1924—1928) // Слово і іас.— 1990.— № 1—2, 5.

Літ.: Рильський М. Про двох іуетів // Життя й революція.— 1926.— № 8.— С.84—89; Яку-іовський Ф. Київські українські іуети // Глобус.— 1927.— Ч.8.— С.122—124; Міяковський В. Зо-іоті зернятка: Пам'яті М.Драй-Хмари // Наші дні.— Львів,

1943.— Ч.11; Крижанівський С. Михайло Драй-Хмара, іует і перекладач // Драй-Хмара М. Вибране.— К., 1969.— С.3—12; Михайло Драй-Хмара: З літе-ратурно-наукової спадщини // ЗНТШ.— 1979.— Т.197; Кочур Г. Сьогоднішнє, вчорашнє — незмінний круг // Друг чита-ча.— 1988.— 28 квітня; Івани-сенко В. Михайло Драй-Хмара // Письменники Радянської Ук-раїни.— К., 1989.— Вип.14: 20—30 роки; Кочур Г. Рік Михайла Драй-Хмари // Літ. Україна.— 1989.— 26 жовтня; Василевсь-кий П. Так загинув він на Ко-лимі // Літ. Україна.— 1989.— 26 жовтня;

Архіви: ЦНБ. ІР.— Ф.Х, спр.4864, с.54—55; ЦДАМЛМ.— Ф.1139, оп.1, спр.1.

С.П.Залозна

ІВАНІШЕВ Микола Дмит-